

Mikko Hyökki

Risto Kauppinen

NUORET MUSIKANTIT

VOIMAMUSIIKKIA: VOL.1

Mikko Hyökki

Risto Kauppinen

Nuoret Musikantit

Voimamusiikkia Vol.1

© 2024 Mikko Hyökki, Risto Kauppinen

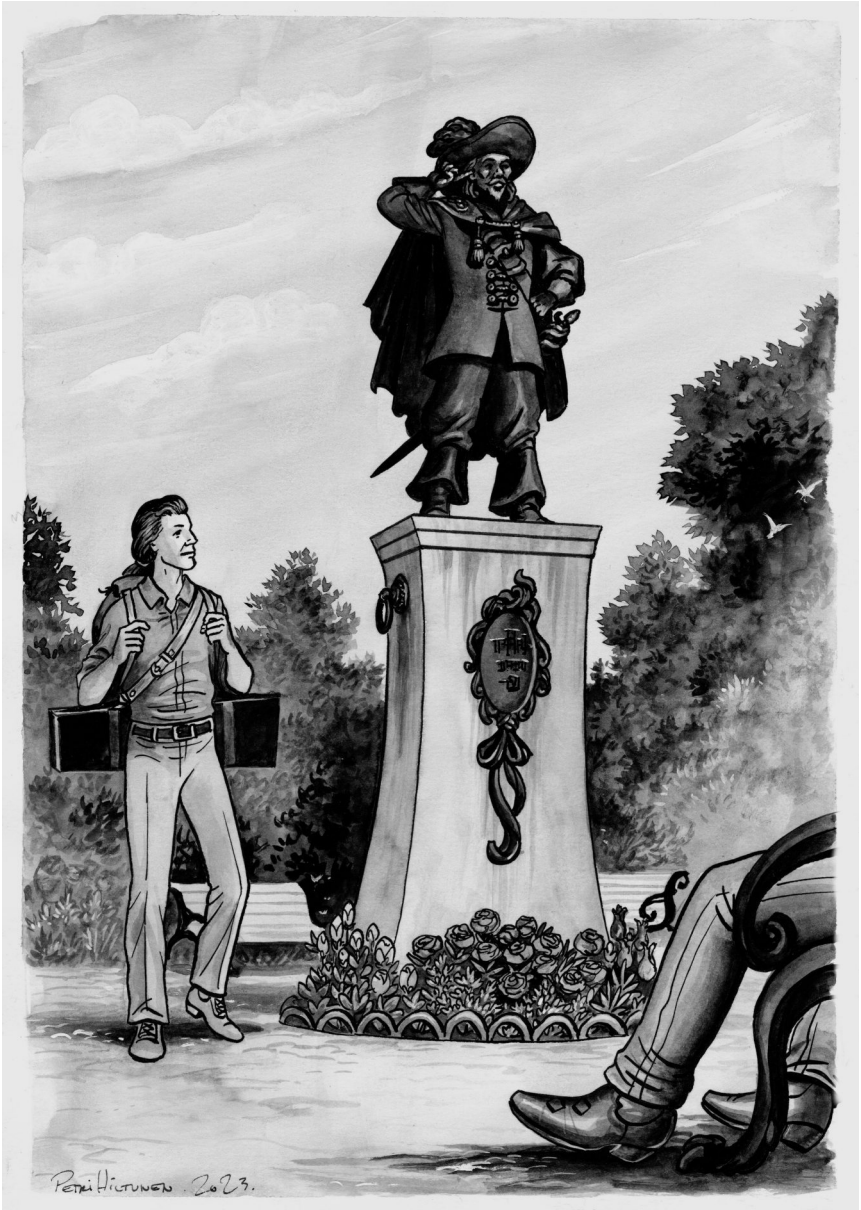
Kuvitus: Petri Hiltunen

Kustantaja: BoD · Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8240-8

Omistettu kaikille maailmassa koskaan eläneille säveltäjille, soittajille ja soitinten rakentajille, alkuaikojen hämäristä asti.

Magnus Manninen (Osa 1)

Magnus saapuu kaupunkiin

Linja-auto hiljensi vauhtia ja pysähtyi tien laidan levikkeelle. ”Varpusmäki!”, kuljettaja kajautti kovalla äänellä. Magnus nousi penkistä ylös ja toivotti hyvää loppumatkaa matkaseurana istuneelle vanhalle rouvalle. Sitten hän kiiruhti käytävää pitkin etuovelle ja ulos. Linja-autonkuljettaja oli jo ulkona avaamassa matkatavaraluukkua, ja pian Magnus seisoi tien pientareella reppunsa ja soitinlaatikkonsa kanssa.

Magnus oli varta vasten halunnut jäädä linja-autosta ennen keskustaa ja kävellä loppumatkan uuteen kotikaupunkiinsa. Varpusmäen suunnalta oli ainoastaan parin kilometrin kävelymatka vuokranantajan toimistolle. Kodin puhelinluettelosta leikatut karttasivut ja äidin kirjoittamat ohjeet auttaisivat Magnuksen perille.

Nuori mies heilautti kantamukset kevyesti selkäänsä ja lähti liikkeelle. Hetken taivallettuaan Magnus ylitti tien ja käveli puistoon johtavalle pienelle kukkulalle, jonka harjalta aukesi upea näkymä yli pääkaupunki Ostialan. Puisto levittäytyi hänen alapuolellaan rajautuen mataliin talorivistöihin, jotka jatkuivat katujen rytmittäminä kohti kaupunkia halkovaa Toonika-jokea. Lähellä rantaa näkyi useita teollisuusrakennuksia, joiden korkeista savupiipuista tuprutti tummaa savua. Leveällä joella matkasi monia laivoja, ja rannan isoissa

laitureissa oli kiinnitettyinä laivoja lastausta ja purkua varten. Joen toisella puolella talot ja kadut jatkuivat samanlaisena kuin tälläkin puolella jokea. Kauempana näkyi Ostialan keskusta: oikealla puolella vanha kaupunki matalampana ja joen toisella puolella uusi keskusta korkeine toimistorakennuksineen.

Magnus seurasi haltioituneena pääkaupungin vilkasta tohinaa, jonka äänet eivät kuuluneet ylös kukkulalle. Päinvastoin, puiston lukuisten lintujen laulu tuntui rauhoittavalta. Hän oli samaan aikaan sekä innoissaan että hämmentynyt, sillä hän ei ollut koskaan aiemmin ollut maansa pääkaupungissa, joka näytti jo alkuunsa pienen kylän kasvatista suunnattoman isolta.

Aikansa maisemia ihailtuaan Magnus jatkoi matkaansa. Puiston hiekkatie johti pienelle aukiolle, jonka keskellä narsissi- ja esikkoistutusten ympäröimänä oli asusta päätellen historiallista merkkimiestä esittävä patinoitunut pronssipatsas. Magnus käveli lähemmäs. Patsas näytti olevan joku sotaherra saappaineen ja suurine lierihattuineen. Miekkakin oli vyöllä. Magnus kiersi polkua katsellen patsasta ja lopulta seisahtui. Outo patsas. Ylväs katse kohti alhaalla avautuvaa kaupunkia, toinen käsi lantiolla, mutta toinen käsi oli nostanut etusormen korvaan. Kovin on kummallinen patsas, Magnus ihmetteli.

”Mitäs poika miettii?”, kuului yllättäen Magnuksen sivulta. Magnus häkeltyi yllättävästä kysymyksestä ja kääntyi ääntä kohden. Kävellessään aukiolle Magnus ei ollut huomannut yhdellä aukion

penkeistä rennosti istuvaa miestä. ”Minä... tuota, ihmettelin tuota patsasta, kun se on vähän kummallinen”, Magnus sanoi epäröiden. ”Jaa, että kummallinen”, mies vastasi ykskantaan. Magnus katsoi miestä tarkemmin. Pitkät, lainehtivat ja ohimoilta aavistuksen harmaantuneet mustat hiukset sekä isohko nenä kiinnittivät ensimmäisenä huomion. Vaatetuksena cowboy-saappaat, mustat farkut, t-paita ja kulunut ruskea nahkatakki, jossa oli hapsut hihoissa. Aika rento vaatetus noinkin vanhalle miehelle, ja rentoutta huokui koko miehen olemus, Magnus tuumi. ”Taidat poika olla oikeassa siinä, että tuo patsas on kummallinen. Se näet vaihtaa asentoa aika ajoin.”

Magnus oli ihmeissään ja häntä ärsytti, kun mies kutsui häntä toistamiseen pojaksi. ”Miten niin aika ajoin?” Mies näytti miettivän vastausta, mutta vaihtoikin aihetta: ”Sinulla on tuossa laukussa soitin, oletko soittomiehiä?” ”Kyllä olen”, Magnus vastasi epäröimättä ja äänessä hieman ylpeyttäkin. ”Sitähän minäkin. Soittajista minä pidän erityisesti. Minun nimeni on Roni”, mies ojensi kättä penkiltä. ”Magnus Manninen”, Magnus vastasi ja puristi tarjottua kättä.” Roni nyökkäsi päätään kohti patsasta: ”Mutta tuollaisista herroista en erityisemmin pidä. Tuokin mies matkasi ympäri maita ja mantuja sotien, ja sai lopulta patsaan tänne kaupungin laitamille. Täältä hän nyt valvoo kaupunkia järkähtämättä ja...” ”Sormi korvassa.”, Magnus jatkoi Ronin lauseen loppuun pieni virne huulillaan. Roni levitti kätensä kuin suuri lintu hapsuiset sulat roikkuen ja hymyili: ”Niin, hänellä on tapana vaihdella asentoa. Ehkä hänen korvaansa kutittaa tällä hetkellä.” Magnus oli ymmällään, joten Roni jatkoi: ”Koska et tunne tätä patsasta, on parempi

kertoa sinulle tarkemmin. Tuo tuossa on Edward Terävä, Soikiolahden taistelun suuri sankari. Nykyään Edward tunnetaan enemmän siitä, että hän ei oikein pysy alkuperäisessä asennossaan.”

Magnus kääntyi katsomaan patsasta uudelleen. Että joku muuttaa metallisen patsaan asentoa tuosta vaan, Magnus mietti epäileväenä ja avasi suunsa saman tien: ”Millä ilveellä metallisen patsaan asentoa voi muuttaa?” Hymy katosi Ronin huulilta ja ilme tiukkeni. ”Luulisi sinun jo koulussa oppineen, että on olemassa muutakin musiikkia kuin tuo mitä voit soittaa tuolla laukussasi olevalla ksylofonilla. Mahdimpaa musiikkia kutsutaan voimamusiikiksi. Se on kykyä hallita materiaa musiikin voimalla.” Magnus muisti kyllä opettajan kertomukset voimamusiikista koulun musiikintunneilla, mutta ei hän ollut uskonut aivan kaikkea, saati nähnyt mitään vastaavaa omassa kylässä. Oli se kuulostanut niin uskomattomalta. Eikä hän muistanut sitä käytetyn ainakaan metallisten patsaiden muokkaamiseen. Enemmänkin suurempiin rakennuksiin ja rakennelmiin, harkiten ja hillitysti. Mutta että joku pelleilisi moisilla voimilla halventaen viatonta patsasta, tuntui liioittelulta.

”Kuka tuota patsasta muuttaa?”, Magnus kysyi Ronilta. ”Ei sitä tiedetä. Kaupungin herrat ja viranomaiset eivät todellakaan pidä siitä, että Edwardia halvennetaan, mutta eivät he ole saaneet tekijää kiinni, vielä.”

Roni vaihtoi jälleen puheenaihetta. ”Sanoit sukunimeksesi Manninen. Onko isoisäsi nimi Pietari?” Magnus tunsu piston sydämessään. ”Kyllä, hän oli isoisäni.” Roni oli hetken hiljaa. ”En tiennyt, että loistava Pietari

on kuollut. Olen pahoillani Magnus. Tunsin hänet vuosien takaa, mutta en nähnyt häntä enää muutamaan vuoteen.” Magnus vastasi surua äänessään: ”Isoisä palasi muutama vuosi sitten kotiseudulle ja keskittyi opettamaan soittamista minulle. Valitettavasti hän kuoli vuosi sitten.”

Roni nousi ylös. Magnus oli varmaan puoli päätä miestä pidempi. Sitten Roni tarttui Magnusta olkapäästä. ”Olen pahoillani Pietarin kuolemasta. Muistutat paljon isoisääsi. Jos tarvitset apua, niin olen mielelläni avuksesi.” ”Kiitos”, Magnus vastasi hieman hämillään ja jatkoi: ”Soitin on muuten kellopelejä, eikä ksylofoni.” Ronin ilme kirkastui: ”Aivan niin, Pietarilla oli pätevä kaksirivinen kellopelejä, josta lähti upea ääni. Pitääkin tulla kuuntelemaan soittoaasi jonain päivänä.”

He jatkoivat vielä hetken jutustelua, ja Roni neuvoi Magnusta reitillä vuokranantajan luokse ja pyysi kertomaan terveisiä. Magnus jatkoi matkaa ohjeiden mukaisesti, ja iloisena tutustuttuaan heti mielenkiintoiseen ihmiseen, joka oli tuntenut isoisä Pietarin.

Mukava poika, Roni ajatteli Magnuksen kaikutessa näkyvistä. Sitten hän istuutui takaisin penkille. Hän venytteli selkäänsä ja rentoutui ristien saappaansa. Syrjäinen puisto oli jälleen hiljainen linnunlaulua lukuun ottamatta. Kevätpäivä ei olisi voinut olla hienompi, kun kukkulan puisto hehkui auringon lämmössä. Hetken istuttuaan silmät kiinni Roni vetäisi oikean hihan hapsukoristeen saumasta parikymmensenttisen metallisen huilun. Hän nosti katseensa Edwardin ylvästä leukaa kohti: ”Edward, vanha sotaratsu. Mitäs sinun päivääsi kuuluu? Olisiko aika ottaa pienet piruetit?”

Roni maiskautti huulensa kosteaksi ja asetteli tutun huilun suulleen. Pari korkeaa vihellystä sai lähimmän pusikon linnut lehahtamaan lentoon. Roni katse kiersi vielä kerran puistoa ennen kuin aloitti soittamisen. Hän alkoi toistaa yksinkertaiselta kuulostavaa, kuuden nuotin melodiaa tottuneesti. Satunnainen kuulija olisi voinut kuulla melodiassa jonkin etäisesti tutun kansansävelmän tai sitten sen olisi voinut sekoittaa jonkin linnun lauluääneen. Ehkä se oli jompikumpi tai jokin yhdistelmä niistä, mutta kauniisti toistuva melodia kutsui patsasta.

Roni soitti ja katsoi samalla, kun pronssipatsaan kyynärpää taipui alaspäin niin, että pian sormi ei ollut enää korvassa, vaan sojotti yläviistoon kohti ohimoa. Hän keskeytti soittamisen ja laski huilun penkille. Pian myös Edwardin vaappuva käsi pysähtyi. Vaikka tämä oli toisaalta hupia, niin Ronille voimamusiikkihuilun soittamisella oli suurempi merkitys. Hän halusi pitää hiipuvia taitojaan yllä; taitoja, jotka normaalisti katosivat nuoren kasvaessa aikuiseksi. Yliopistossa saakka tutkittu lopputulos oli, että suurin osa voimamusiikkia soittavista lapsista ja nuorista kadottivat taitonsa aikuistuttuaan. Mysteeri, jolle ei ollut löydetty selitystä. Roni venytteli sormiaan ja oli iloinen voimamusiikkitaidoista, joita vielä hallitsi.

Roni nappasi huilun uudelleen ylös ja jatkoi nyt uudella melodialla, mikä oli edellistä monimutkaisempi. Toistuva, pitkäkö melodia oli yhtä aikaa sekä kutsuva että käskevä riippuen siitä, miten nopeasti melodiaa soitettiin. Hitaasti soittoaan kiihdyttäen hän sai patsaan käsivarren pyörimään hiljalleen kyynärpään kohdalta ja käsivarsi teki hitaasti pyörivää liikettä pään ympärillä. ”Alan todellakin tulla

vanhaksi”, Roni tuhahti itselleen. Hän ei ollut valmis luovuttamaan, sillä ainoastaan soittamalla hän pystyi pitämään haalistuvia taitojaan yllä. Ronin silmät kapenivat pieneksi viiruksi, kun omissa ajatuksissa kehitetty haaste vielä saavuttamatta. Uudestaan. Roni piiskasi itseään vauhtiin, kun hän hitaasti kiiruhtaen nosti melodia tempoa uudelleen ja uudelleen. Kyse ei ollut nyt kappaleen soittamisesta loppuun ajallaan, vaan toivotun lopputuloksen saavuttamisesta. Sormet liikkuiivat näppärästi ylös alas sormiaukkojen päälle ja pois. Patsas-Edwardin käsi pyöri ensin kyynärpästä, mutta temmon noustessa liike kohdistui ylöspäin ranteeseen. Samassa hän hidasti tempoa ja kierron jälkeen lopetti soittamisen äkisti.

Roni katsoi patsasta ja hymyili tyytyväisenä. Enää ei pyörinyt Edwardin ranne, vaan ainoastaan hänen etusormensa pyöri ohimon ympäri. ”Juu, ding dong Edward, olet pöpi”, Roni nauroi.

Nuori katusoittaja

Magnus avasi silmänsä herätyskellon kovaääniseen ja käskevään pirinään. Aikaiset aamuhätykset eivät olleet hänen mieleensä, mutta vaihtoehtoja ei ollut, kun töistä oli kyse. Reippaasti ylös, Magnus komensi itseään ja painoi herätyskellon sammuksiin. Hän hieraisi unenrippeet silmistään ja ponkaisi sängystä. Vuoteen edessä, matolla päällä, Magnus teki pitkän venyttelysarjan. Eihän nuori ja riuska 17-vuotias mitään aamuvenyttelyä tarvinnut, mutta hän ominut isoisänsä vanhan tavan itselleen.

Isoisä Pietari oli ollut Magnukselle hyvin rakas ja läheinen, ja taisi olla niin, että Magnus oli ollut isoisälle se läheisin lapsenlapsi sisarusparvesta. Kipinä musiikkiin ja soittamiseen oli tullut isoisältä, joka oli opettanut hänet soittamaan moninaisia soittimia, mutta erityisesti kellopelejä. Monet kerrat Magnus oli kuunnellut haltioituneena isoisän tarinoita matkoistaan ja elämästään kiertävä musikanttina. Kun isoisä oli kuollut vuotta aiemmin, oli Magnus päättänyt ryhtyä katusoittajaksi, mikä tarjosi hänelle mahdollisuuden sekä päästä soittamaan että nähdä maailmaa. Hän oli luvannut äidilleen, että mikäli ei saisi elantoa soittajana, hän palaisi takaisin kotikylään ja maatilan töihin.

Magnus asui vuokraamassaan kellarihuoneessa. Pienet ja likaiset kellari-ikkunat siivilöivät jonkin verran valoa sisään nuhjuiseen ja halvasti kalustettuun asuntoon. Magnus kuitenkin piti asunnostaan monesta syystä. Ensinnäkin vuokra oli halpa, sillä asunto sijaitsi vanhalla teollisuusalueella. Toiseksi, asunnossa oli kaikki tarvittava: huoneessa oli pieni, mutta toimiva keittosyvennys ja erillinen kylpyhuone. Kolmanneksi, hänellä oli täysi rauha musisoida, koska talossa ei asunut ketään muita. Niinpä hän harjoitteli paljon vapaa-ajallaan, ja olipa hänen luonaan käynyt muita katusoittajia viettämässä iltaa ja soittamassa yhdessä. Ainoa mikä ahdisti, oli pakahduttava koti-ikävä, mitä Magnus helpotti lähes päivittäisellä kirjeenvaihdolla äidin ja sisarusten kanssa. Puhelinsoittoihin ei hänellä ollut varaa.

Viimeisen kuukauden aikana Ostiala oli tullut Magnukselle tutuksi erilaisten soittopaikkojen kautta. Ensimmäisten päivien aikana hän oli

tutustunut Katusoittajien kiltaan ja sen toimintaan. Isoisän suosituskirjeen ja soittonäytteiden ansiosta Magnus hyväksyttiin muutta mutkitta oppipojaksi. Katusoittajien kilta oli hengeltään, säännöiltään ja hallinnoltaan hyvin vapaamielinen, sillä jo oppipojat saivat laajat oikeudet harjoittaa ammattia kaupungissa. Tosin he saivat kalenterista epäsuotuisampia soittoaikoja kuin killan vanhemmat jäsenet. Killan jäsenmäärä oli jokseenkin vakaa ja kaikille soittajille riitti mahdollisuuksia ansaita elantonsa. Suurimpana rajoittava tekijä oli Musiikkivirasto, jonka asettamat määräykset katusoitolle aiheuttivat aika ajoin kiistaa killan ja viraston välillä.

Killan oltermannina eli luottamusmiehenä toimi arvostettu Jaakko Kalmari, johon Magnus sai tutustua heti tulopäivänä vanhassa kaupungissa sijaitsevalla kiltatalolla. Jaakko oli sattumalta kuullut Magnuksen suosituskirjeestä ja tullut puhuttelemaan nuorta miestä. ”Noista poskipäistä ja ruskeista silmistä ei voi erehtyä. Olet aivan kuin isoisäsi Pietari nuorena”, oli harmaapartainen Jaakko todennut nähdessään Magnuksen.

Magnus söi yksinkertaisen aamupalan ja totesi, että oli aika lähteä töihin. Hänellä oli tänä aamuna varattu soittoaika eräältä metroasemalta, jossa liikkui paljon työmatkalaisia. Magnus teki vielä pikaiset leipäeväät mukaan. Sitten vain soitinlaukku selkään ja matkaan. Soitinlaukku oli pitkä ja kapea, mutta Magnus oli riittävän pitkä, jotta laukku kulki selässä vaivatta. Hänelle varattuun paikkaan oli matkaa muutama kilometri, ja matka taittui jalkaisin. Päivä oli valjennut lämpimänä ja

sateesta ei ollut pelkoa. Hyvä niin, sillä ihmiset antoivat helpommin rahaa kauniilla ilmalla.

Kadunkulmaan saavuttuaan Magnus laski pitkän soitinlaukkunsa maahan. Ensin hän irrotti rautalankavirityksellä laukussa kiinni olevan jalustan ja nosti sen seisomaan. Sitten hän avasi laatikon salvat ja nosti pehmustetusta laatikosta kellopelin jalustan päälle. Soitinlaatikon hän asetti avoimena paikkansa eteen, ja laittoi sinne muutaman kolikon kuin syötiksi. ”Katusoittajan tyhjä laatikko kerää yhtä paljon kolikoita kuin yksinäinen puu pystyy pitämään tulta yllä nuotiossa. Laatikkoon pitää aina laittaa siemenrahaa”, oli isoisä neuvonut. Hetken mietittyään Magnus veti laukun sisäkannen pidikkeistä pehmeät malletit eli nuijat, joilla kellopeliä soitetaan. Pehmeät malletit olivat hänen suosikkinsa: Koivupuiset varret, joiden päissä oli keltaisella karvalla pehmustetut päät. Niillä sai kellopelistä ulos pehmeimmän soinnun. Soitinlaukku kaikkine tarvikkeineen oli isoisän peruja ja Magnukselle hyvin tärkeä.

Magnus oli taitava, myös omasta mielestään. Oli sen hänelle sanonut moni muukin ja Magnus uskoi omiin musiikillisiin taitoihinsa. Kukaan muu kuin isoisä ei ollut häntä opettanut, mutta hän osasi soittaa hyvin monia klassikkoja kellopelillä, yksillä tai parimalletteilla. *'Kuulas aamu'* oli Magnuksen yksi suosikeista, ja sillä hän päätti aloittaa tänä aamuna. Kappale alkoi rauhallisesti, mikä sopi aurinkoiseen aamuun. Malletit pomppivat ulkomuistista oikeilla nuoteilla rauhallisesti, ja Magnus vaipui pian musiikin suloiseen maailmaan. Rauhallisen alun jälkeen kappaleen tempo alkoi pikkuhiljaa nousta. Magnuksen kädet liikkuvat nopeammin ja voimallisemmin. Kellopelin nuotit värähtelivät mallettien

Musiikki saa ihmiset tanssimaan, tai ainakin jalan vipattamaan ja lantion keinumaan. Samaan tapaan se vaikuttaa tunteisiimme, saaden meidät kyynelehtimään ja iloitsemaan. Mutta entäpä jos musiikilla olisikin suurempi vaikutus maailmaan?

Tule mukaan seikkailuun koululais-Peetron, katusoittaja-Magnuksen sekä monen muun musikantin maailmaan, jossa mitä merkillisimmillä soittimilla kuten jousiliinilla, huulihaitarilla ja moottorikitaralla soitettu musiikki saa ihmeellisiä asioita aikaan, samalla kun Musiikkivirasto pyrkii rajoittamaan muusikoiden vapauksia.

Kuvitus: Petri Hiltunen

